PROTIMONOPOLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Drieňová 24
826 03 Bratislava 29

Mgr. Juraj Droba, MBA, MA
predseda
Bratislavského samosprávneho kraja
Sabinovská č. 16
P.O.BOX 106
820 05 Bratislava 25

Váš list číslo/zo dňa	Naše číslo	Vybavuje/linka	Bratislava
08827/2021/PRA-1/22.9.2021	PMU/916/2021/OŠP-7077/2021	Stanislava Krajčírová +421/2/22 12 21 61 Mgr. Peter Frišo +421/2/22 12 21 64	3. decembra 2021

Vec
Vyjadrenie - Návrh na schválenie koncepčnej zmeny usporiadania areálu Patrónka v prospech Cambridge International Communications, s. r. o. a design factory, o. z.

Listom č. 08827/2021/PRA-1 zo dňa 22.9.2021, ktorý bol Protimonopolnému úradu SR, ako koordinátorovi pomoci doručený dňa 29.9.2021 (ďalej aj „žiadosť"), ste nás informovali, že dňa 11.6.2021 Bratislavský samosprávny kraj (ďalej len „BSK") schválil uznesenie č. 370/2021 z 11.6.2021 vo veci materiálu „Návrh na schválenie koncepčnej zmeny usporiadania areálu Patrónka, prebytočnosti majetku, predaja a nájmu nehnuteľností v k. ú. Karlova Ves pre Cambridge International Communications, s. r. o. a design factory, o. z., ako prípad hodný osobitného zreteľa v záujme vybudovania moderného sociálno-kultúrno-vzdelávacieho centra" (ďalej len „projekt Patrónka") a požiadali nás o stanovisko, či uzatvorenie zmluvných vzťahov vyplývajúcich z uznesenia zastupiteľstva BSK č. 370/2021 je štátnou pomocou.

Vychádzajúc z Vašej žiadosti, vo veci projektu Patrónka došlo k vyhláseniu prebytočnosti časti majetku BSK, k schváleniu predaja časti stavieb, k schváleniu dlhodobého nájmu pozemkov a následne po ukončení doby nájmu ich predaj subjektom Cambridge International Communications, s. r. o. (ďalej len „CAM") a design factory, o. z. (ďalej len „DF"), a to za podmienok uvedených v uznesení č. 370/2021 z 11.6.2021 a jeho dôvodovej správe.

Ako uvádzate, k predaju, resp. nájmu dotknutých nehnuteľností pre CAM a DF dochádza v zmysle ustanovení § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o majetku VÚC") a § 9a ods. 9 písm. c) zákona o majetku VÚC z dôvodu hodného osobitného zreteľa.

V ďalšom v žiadosti uvádzate bližšie informácie o špecifických cieľoch a aktivitách projektu Patrónka a úlohách jednotlivých partnerov projektu Patrónka.

Podľa článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ") sa pravidlá štátnej pomoci vzťahujú len na podniky, t. j. subjekty, ktoré vykonávajú hospodársku činnosť bez ohľadu na právne postavenie a spôsob financovania. Hospodárskou činnosťou je každá činnosť, ktorá spočíva v ponuke tovaru a/alebo služieb na trhu. Ak pre určitú činnosť existuje trh, akokoľvek obmedzený, potom je táto činnosť organizovaná na trhových zásadách a musí sa považovať za hospodársku. Klasifikácia určitého subjektu, ako podniku sa teda vždy týka jeho konkrétnej činnosti.

V zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ štátnou pomocou sú následne také opatrenia v prospech podnikov, ktoré spĺňajú kumulatívne kritériá (podmienky) uvedené v článku 107 ods. 1 ZFEÚ, tzv. test štátnej pomoci: ide o financovanie z verejných zdrojov a pripísateľnosť opatrenia štátu, selektívnosť, poskytnutie hospodárskej výhody podniku/príjemcovi pomoci (ekonomické zvýhodnenie príjemcu pomoci), možnosť narušenia hospodárskej súťaže alebo hrozba narušenia hospodárskej súťaže a možnosť ovplyvnenia obchodu medzi členskými štátmi. Ak nie je splnené aspoň jedno (hociktoré) kritérium, opatrenie nepredstavuje štátnu pomoc. Ak sú kumulatívne splnené všetky kritériá, ide o štátnu pomoc.

V kontexte pravidiel pre štátnu pomoc a pojmu hospodárska činnosť vo vzťahu k projektu Patrónka uvádzame, že podporu činností v oblasti verejného vzdelávania, ktoré je organizované v rámci vnútroštátneho systému vzdelávania, ktoré financuje a nad ktorým vykonáva dohľad štát, možno pokladať za nehospodársku činnosť. Na nehospodársku povahu verejného vzdelávania nemá v zásade vplyv ani skutočnosť, že žiaci alebo ich rodičia musia niekedy zaplatiť poplatok za výučbu alebo zápis do školy, pokiaľ kryje iba zlomok skutočných nákladov na poskytovanú službu vzdelávania. Na druhej strane služby vzdelávania, ktoré sú financované prevažne rodičmi alebo žiakmi alebo z komerčných príjmov, je už možné považovať za vykonávanie hospodárskej činnosti (napr. súkromné školy alebo vysoké školy).

Pokiaľ ide o oblasť podpory činnosti kultúry, môžu byť určité činnosti v oblasti kultúry a ochrany kultúrneho dedičstva a prírody organizované nekomerčným spôsobom, a byť teda nehospodárskej povahy. V tomto smere verejné financovanie činností v oblasti kultúry alebo ochrany kultúrneho dedičstva, ktoré sú prístupné pre verejnosť a nespoplatnené, plní čisto sociálny a kultúrny účel nehospodárskej povahy. Prípadný peňažný príspevok vyberaný od návštevníkov kultúrnej ustanovizne alebo od účastníkov činnosti v oblasti kultúry alebo ochrany kultúrneho dedičstva, vrátane ochrany prírody, otvorenej pre širokú verejnosť, ktorý pokrýva len zlomok skutočných nákladov, nemení nehospodársku povahu tejto činnosti, keďže takéto peňažné príspevky nemôžu byť považované za skutočnú odplatu za poskytované služby.

Naopak činnosti v oblasti kultúry všeobecne alebo ochrany kultúrneho dedičstva, ktoré sú z väčšej časti financované prostredníctvom vstupného, používateľských poplatkov alebo inými obchodnými prostriedkami (napr. obchodné výstavy, kiná, komerčné hudobné predstavenia a festivaly, ako aj umelecké školy z väčšej časti financované prostredníctvom školného), sa považujú za činnosti hospodárskej povahy. Podobne činnosti v oblasti kultúry alebo ochrany kultúrneho dedičstva výlučne v prospech určitých podnikov, a nie širokej verejnosti (napr. zreštaurovanie historickej budovy používanej určitou súkromnou spoločnosťou), by sa mali za bežných okolností považovať za činnosti hospodárskej povahy.

Pokiaľ ide o financovanie verejných priestranstiev a verejnej infraštruktúry, ktorá nie je určená na komerčné využívanie, toto je v zásade vyňaté z uplatňovania pravidiel pre štátnu pomoc. Podpora „verejnej“ infraštruktúry, ktorá sa nepoužíva na ponúkanie tovarov a/alebo služieb na trhu (napr. infraštruktúry, ktoré sú k dispozícii pre bezplatné použitie verejnosťou) predstavuje podporu nehospodárskej činnosti.

Vychádzajúc z predložených informácií účelom projektu Patrónka je kompletná zmena konceptu areálu Patrónka z pôvodného „sociálneho“ zázemia na vybudovanie moderného sociálno-kultúrno-vzdelávacieho centra, kde okrem poskytovania sociálnych služieb má dôjsť k vybudovaniu školského zariadenia (zabezpečuje CAM) a k vybudovaniu kultúrnych zariadení (zabezpečuje DF). Ako sa uvádza v predloženej žiadosti, na základe realizácie opatrenia vzniknú priestory plne verejné a priestory určené na napĺňanie základných kompetencií a cieľov partnerov projektu. Partnermi projektu Patrónka sú BSK, Zariadenie sociálnych služieb ROSA (ZSS ROSA) zriadené BSK, Škola umeleckého priemyslu Josefa Vydru zriadená BSK, CAM a DF.

Podľa predložených informácií, CAM je zriaďovateľom Súkromnej spojenej školy Cambridge International School. Podľa informácií z webového sídla CAM je možné predpokladať, že tento subjekt poskytuje služby vzdelávania, ktoré sú financované prevažne rodičmi alebo žiakmi (financovanie vzdelávania zo strany rodičov alebo žiakov, alebo z komerčných príjmov, ktoré presahuje 50 % skutočných nákladov na poskytovanie služby vzdelávania) a z tohto pohľadu môže ísť o poskytovanie služieb vzdelávania, ktoré predstavujú výkon hospodárskej činnosti a

nespadajú do oblasti verejného vzdelávania organizovaného v rámci vnútroštátneho systému vzdelávania, ktoré financuje a nad ktorým vykonáva dohľad štát. Samotná skutočnosť, že CAM je zaradená Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR do siete škôl a školských zariadení SR nie je v tomto smere rozhodujúca, resp. postačujúca na vyhodnotenie toho, že CAM vykonáva nehospodársku činnosť.

Pokiaľ ide o DF, tento subjekt podľa predložených informácií vstupuje do projektu s cieľom nájdenia svojho nového infraštruktúrneho zázemia. Podľa informácií na webovom sídle, DF vykonáva nekomerčné, ako aj komerčné aktivity a v tomto smere nie je možné vylúčiť podporu hospodárskej činnosti v rámci projektu Patrónka pre DF. Činnosti v oblasti kultúry, ktoré vykazujú znaky hospodárskej činnosti, t. j. ponuka tovarov a/alebo služieb na trhu, či poskytovanie služieb, ktoré predstavujú plnenia, ktoré sa bežne poskytujú za odplatu, pričom odplata predstavuje hospodárske protiplnenie daného poskytnutia služby, je už potrebné posúdiť v zmysle pravidiel pre štátnu pomoc.

Zároveň, ako vyplýva z predložených informácií, dôjde aj k podpore činností nehospodárskeho charakteru, najmä vo vzťahu k verejným priestranstvám a verejnej infraštruktúre. Vo vzťahu k projektu Patrónka a vybudovaniu moderného sociálno-kultúrno-vzdelávacieho centra však, podľa nášho názoru, nie je možné uplatniť pravidlá štátnej pomoci týkajúce sa zmiešaného využívania infraštruktúry. Zmiešané využívanie infraštruktúry znamená financovanie projektu infraštruktúry, ktorá sa používa výhradne na nehospodársku činnosť a prípadné hospodárske využitie zostáva čisto vedľajším, t. j. kapacita pridelená každoročne pre vykonávanie vedľajšej hospodárskej činnosti nepresahuje 20% celkovej kapacity infraštruktúry.

Sme toho názoru, že v rámci projektu Patrónka môže prevládať skôr väčšinové financovanie hospodárskych činností a v tomto kontexte sa neuplatňujú pravidlá štátnej pomoci týkajúce sa zmiešaného využívania infraštruktúry.

V kontexte uvedeného a predložených informácií si dovoľujeme uviesť, že v rámci projektu Patrónka nie je možné vylúčiť vykonávanie hospodárskej činnosti v súlade s článkom 107 ods. 1 ZFEÚ. Podporu hospodárskej činnosti nie je možné vylúčiť najmä vo vzťahu k činnostiam subjektov CAM a DF, v prospech ktorých dochádza k schváleniu predaja časti stavieb, k schváleniu dlhodobého nájmu pozemkov a následne po ukončení doby nájmu ich predaju týmto subjektom.

Z hľadiska jednotlivých kritérií uvedených v článku 107 ods. 1 ZFEÚ (testu štátnej pomoci), pokiaľ ide o prevod verejných zdrojov a pripísateľnosť opatrenia štátu, verejné zdroje zahŕňajú všetky zdroje verejného sektora vrátane regionálnych zdrojov. V prípade projektu Patrónka došlo k vyhláseniu prebytočnosti časti majetku BSK, k schváleniu predaja časti stavieb, k schváleniu dlhodobého nájmu pozemkov a následne k schváleniu k ich predaja po ukončení nájmu zo strany zastupiteľstva BSK uznesením č. 370/2021 z 11.6.2021. Predmetné opatrenie je tak financované z verejných zdrojov a vo svojej podstate pripísateľné štátu, v tomto prípade BSK.

Ekonomickou výhodou v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ je každá hospodárska výhoda, ktorú by podnik nemohol získať za bežných trhových podmienok. Ak opatrenie zvýhodňuje určitý podnik alebo výrobu určitého druhu tovaru, či poskytovania služby, predmetné opatrenie je zároveň vo svojej podstate selektívne.

Vychádzajúc zo žiadosti má BSK zato, že „zo strany BSK nedochádza k finančnému zvýhodneniu (ani žiadnej formy pomoci) ani jedného zo subjektov pri poskytovaní nehnuteľností“. V rámci odôvodnenia predmetnej skutočnosti žiadosť uvádza, že „výška finančného prínosu zinkasovaná pre BSK – nájomné, kúpna cena hodnota povinnej investície do budovy BSK v správe ZSS ROSA, hodnota povinnej investície do športovísk pre BSK, presahuje všeobecnú hodnotu nehnuteľností stanovenú znaleckým posudkom a zároveň dosahuje/presahuje výšku ich odhadovanej komerčnej hodnoty.“.

Podľa predložených informácií, BSK pre účely projektu Patrónka pristúpil k zadaniu vypracovania znaleckých posudkov na posúdenie hodnoty nehnuteľností, na základe čoho boli spracované dva znalecké posudky, posudok č. 205/2020 z 28.8.2020 a posudok č.

223/2020 z 5.10.2020. V rámci predmetných znaleckých posudkov určil znalec všeobecnú hodnotu pozemkov na sumu 260,55 EUR/m2 a všeobecnú hodnotu dotknutých stavieb vo výške 1.773.197,64 EUR.

V rámci projektu Patrónka sa v prospech CAM realizuje:

1. predaj stavieb v zmysle bodu B1 uznesenia č. 370/2021 z 11.6.2021, kúpna cena vychádza z určenej všeobecnej hodnoty stavieb a pre stavby podľa bodu B1 písm. a) až e) predstavuje sumu 1.188.592,51 EUR, pre stavby podľa bodu B1 písm. f) až g) sumu 1 EUR/budova;

2. nájom pozemkov na obdobie 15 rokov v zmysle bodu B2 uznesenia č. 370/2021 z 11.6.2021, pričom nájomné je stanovené vo výške 17,37 EUR/rok/m2, za 15 rokov nájmu predstavuje nájomné sumu 260/55 za 1 m2, čo je všeobecná hodnota pozemkov, ktorú určil znalec; CAM je oprávnený započítať s nájomným hodnotu podielu BSK na búracích prácach v sume max. 1.230.000 EUR;

3. nájom pozemkov v zmysle bodu B3 uznesenia č. 370/2021 z 11.6.2021 na dobu určitú nevyhnutnú na realizáciu stavebných prác CAM v prospech ZSS ROSA za cenu 1 EUR/rok/m2;

4. zriadenie vecného bremena spočívajúceho v práve prevádzkovania, údržby a opravy inžinierskych sietí a práve prechodu a prejazdu „in personam“ na dobu 15 rokov odo dňa účinnosti nájomnej zmluvy podľa bodu B2 uznesenia č. 370/2021 z 11.6.2021 na pozemkoch uvedených v bode B4 uznesenia č. 370/2021 z 11.6.2021;

5. predaj pozemkov v zmysle bodu B5 uznesenia č. 370/2021 z 11.6.2021, v danom prípade ide o pozemky po uplynutí doby nájmu 15 rokov, cena za pozemky vo výške 1.521.927,15 EUR, ktorá bola určená vychádzajúc z ceny určenej znaleckým posudkom za pozemky a indexovaná o 3 % za každý rok trvania nájmu.

V zmysle predložených informácií sú stanovené nasledovné podmienky pre CAM:

- stavebné a rekonštrukčné práce pre DSS ROSA v hodnote 500 000 EUR;
- stavebné a rekonštrukčné práce – Multifunkčné ihrisko vo výške 600 000 EUR (40 % ihriska môže využívať CAM po dobu 40 rokov s možnosťou predĺženia o ďalších 15 rokov); celková hodnota multifunkčného ihriska je 360.000 EUR;
- výstavba spoločných verejných priestorov, BSK poskytne finančné prostriedky vo výške 1/3 celkových nákladov na realizáciu, CAM sa podieľa na celkových nákladoch, po skolaudovaní stavieb a stavebných úprav odovzdá CAM všetky stavebné objekty spoločných verejných priestorov do vlastníctva BSK.

V prospech DF sa v rámci projektu Patrónka realizuje:

1. predaj budov v zmysle bodu C1 uznesenia č. 370/2021 z 11.6.2021, kúpna cena je určená na základe znaleckého posudku v sume 297.452,83 EUR;

2. nájom pozemkov v zmysle bodu C2 uznesenia č. 370/2021 z 11.6.2021, nájomné je stanovené vo výške 17,37 EUR/rok/m2, za 15 rokov nájmu predstavuje nájomné sumu 260/55 za 1 m2, čo je všeobecná hodnota pozemkov, ktorú určil znalec; DF je oprávnený započítať s nájomným hodnotu podielu BSK na búracích prácach v sume max. 175.000 EUR;

3. zriadenie vecného bremena spočívajúceho v práve prevádzkovania, údržby a opravy inžinierskych sietí a práve prechodu a prejazdu „in personam“ na dobu 15 rokov odo dňa účinnosti nájomnej zmluvy podľa bodu C2 uznesenia č. 370/2021 z 11.6.2021 na pozemkoch uvedených v bode C3 uznesenia č. 370/2021 z 11.6.2021;

4. predaj pozemkov v zmysle bodu C4 uznesenia č. 370/2021 z 11.6.2021, v danom prípade ide o pozemky po uplynutí doby nájmu 15 rokov, cena za pozemky vo výške 473.290,65 EUR, ktorá bola určená vychádzajúc z ceny určenej znaleckým posudkom za pozemky a indexovaná o 3 % za každý rok trvania nájmu.

V zmysle predložených informácií sú stanovené nasledovné podmienky pre DF:

- výstavba spoločných verejných priestorov, BSK poskytne finančné prostriedky vo výške 1/3 celkových nákladov na realizáciu, DF sa podieľa na celkových nákladoch, po skolaudovaní stavieb a stavebných úprav odovzdá DF všetky stavebné objekty spoločných verejných priestorov do vlastníctva BSK.

V zmysle pravidiel pre štátnu pomoc a pojmu ekonomického zvýhodnenia príjemcu pomoci, ak sa predaj a/alebo nákup majetku, tovaru a služieb (alebo iné porovnateľné transakcie) uskutočnia prostredníctvom súťažného, transparentného, nediskriminačného a nepodmieneného postupu verejného obstarávania, resp. v súlade so zásadami ZFEÚ týkajúcimi sa verejného obstarávania možno predpokladať, že uvedené transakcie sú v súlade s bežnými trhovými podmienkami. Zásady verejného obstarávania by mali byť vymedzené tak, aby umožňovali účinný transparentný, otvorený súťažný postup verejného obstarávania pre všetky zainteresované strany, ktorý podstatným spôsobom zdôrazní aj „cenovú“ zložku ponuky alebo pri ktorom je z iného dôvodu pravdepodobné, že sa dosiahne súťažný výsledok.

Prevody vlastníctva majetku vyššieho územného celku sa v zmysle § 9a ods. 1 zákona o majetku VÚC musia vykonať na základe obchodnej verejnej súťaže, dobrovoľnou dražbou alebo priamym predajom najmenej za cenu vo výške všeobecnej hodnoty majetku stanovenej podľa osobitného predpisu (Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku v znení neskorších predpisov), ak tento zákon neustanovuje inak.

V prípade projektu Patrónka dochádza k predaju, resp. nájmu dotknutých nehnuteľností pre CAM a DF v zmysle ustanovení § 9a ods. 8 písm. e) a § 9a ods. 9 písm. c) zákona o majetku VÚC z dôvodu hodného osobitného zreteľa. Uvádzame, že pri uplatnení postupu z dôvodu hodného osobitného zreteľa nie je možné vylúčiť riziko, že transakcie v rámci projektu Patrónka nie sú uskutočňované v súlade s bežnými „trhovými podmienkami“, ak by sme sa bežné trhové podmienky považovali postup podľa § 9a ods. 1 zákona o majetku VÚC.

Odhliadnuc od uvedeného, v zmysle transakcií v rámci projektu Patrónka sa má realizovať predaj stavieb pre CAM a DF vychádzajúc zo všeobecnej hodnoty dotknutých stavieb na základe znaleckého posudku, s výnimkou predaja budov pre CAM podľa bodu B1 písm. f) až g) uznesenia č. 370/2021 z 11.6.2021, kde sa predaj má uskutočniť za sumu 1 EUR/budova. V ďalšom sa má realizovať nájom pozemkov pre CAM a DF na obdobie 15 rokov a nájom pozemkov pre CAM v zmysle bodu B3 uznesenia č. 370/2021 z 11.6.2021 na dobu určitú za cenu 1 EUR/rok/m2 a predaj pozemkov pre CAM a DF, ktoré sú predmetom nájmu na obdobie 15 rokov po uplynutí tejto doby nájmu.

Ekonomická výhoda je prítomná vždy, keď sa v dôsledku konkrétneho opatrenia pomoci zlepší finančná situácia podniku za podmienok, ktoré sú odlišné od bežných trhových podmienok.

Dovoľujeme si uviesť, že v kontexte transakcií projektu Patrónka je otázny súlad opatrenia s bežnými trhovými podmienkami najmä vo vzťahu k predaju budov pre CAM podľa bodu B1 písm. f) až g) uznesenia č. 370/2021 z 11.6.2021 za sumu 1 EUR/budova. Z predložených informácií nie je dostatočne preukázateľný dôvod neuplatnenia všeobecnej hodnoty pozemkov podľa znaleckého posudku aj pre tento predaj.

Súlad transakcií s bežnými trhovými podmienkami je spochybniteľný tiež v prípade stanovenia ceny nájomného pri nájme pozemkov pre CAM a DF na obdobie 15 rokov, ako aj vo vzťahu k nájmu pozemkov pre CAM v zmysle bodu B3 uznesenia č. 370/2021 z 11.6.2021 na dobu určitú za cenu 1 EUR/rok/m. Pokiaľ ide o nájom pozemkov pre CAM a DF na obdobie 15 rokov, je podľa predložených informácií výška nájomného stanovená všeobecnou hodnotou pozemkov v zmysle znaleckého posudku vo výške 260,55 EUR za 1 m2 pre celé obdobie trvania nájmu za obdobie 15 rokov. Z predložených informácií pritom nie je zrejmé aké skutočnosti boli zohľadňované pri stanovení doby trvania nájmu, či sa takto stanovené obdobie nájmu považuje za bežné obdobie prenájmu majetku BSK a rovnako nie je zrejmý dôvod stanovenia výšky nájomného vychádzajúc zo všeobecnej hodnoty pozemkov pre celé obdobie trvania nájmu. Otázny je aj spôsob úhrady nájomného v porovnaní s bežnými trhovými podmienkami.

V rámci transakcií projektu Patrónka možno tiež namietať proti súladu opatrenia s bežnými trhovými podmienkami vo vzťahu k predaju pozemkov pre CAM a DF po uplynutí doby nájmu 15 rokov, kde sa ako predajná cena uvádza cena určená znaleckým posudkom za pozemky indexovaná o 3 % za každý rok trvania nájmu. V rámci predložených informácií nie je zrejmé, na základe akých skutočností bola takto stanovená indexácia za každý rok trvania nájmu, a či by táto indexácia zodpovedala bežným trhovým podmienkam. Je možné predpokladať, že v rámci bežných trhových podmienok by došlo po ukončení nájomného vzťahu napríklad k vyhotoveniu znaleckého posudku pre určenie trhovej ceny pozemkov pred ich predajom.

V kontexte predmetných transakcií nie je z predložených informácií dostatočne preukázateľné, že benefity projektu Patrónka (hodnota povinnej investície do budovy BSK v správe ZSS ROSA, hodnota povinnej investície do športovísk pre BSK, kontrola nad územím počas 15 rokov) by mohli „vyrovnať" zvýhodnenia poskytované pre CAM a DF v rámci predaja stavieb, nájmu pozemkov, či predaja pozemkov berúc do úvahy aj skutočnosť, že BSK sa bude podieľať na búracích prácach, poskytne finančné prostriedky na výstavbu spoločných verejných priestorov a 40 % multifunkčného ihriska môže využívať CAM po dobu 40 rokov s možnosťou predĺženia tejto doby o ďalších 15 rokov. Je otázne, či by súkromný subjekt v obdobnom postavení, ako BSK, sledujúci maximalizáciu výnosov v rámci takýchto transakcií súhlasil s predmetnými zvýhodneniami v prospech CAM a DF. Domnievame sa, že pre racionálny trhový subjekt by poskytované zvýhodnenia nemuseli byť postačujúce, cieľom súkromného subjektu by bolo skôr hľadať spôsob, ako za predmetné zvýhodnenia môže získať čo najvyšší výnos.

V súvislosti s predmetnými transakciami v rámci projektu Patrónka poskytnutie možnej ekonomickej výhody v prospech CAM a DF naznačuje aj predložený odhad trhovej hodnoty nehnuteľností, v zmysle ktorého odhad súčasnej trhovej hodnoty pozemkov na liste vlastníctva 1712 predstavuje 280 – 350 EUR za m2, pričom všeobecná hodnota pozemkov bola stanovená znalcom na sumu 260,55 EUR za 1 m2.

Na základe uvedeného sme toho názoru, že v prípade projektu Patrónka nie je možné vylúčiť poskytnutie selektívnej ekonomickej výhody v prospech CAM a DF, a to na jednej strane v súvislosti s uplatnením postupu v zmysle ustanovení § 9a ods. 8 písm. e) a § 9a ods. 9 písm. c) zákona o majetku VÚC z dôvodu hodného osobitného zreteľa, ako aj z dôvodu pochybností z hľadiska zabezpečenia postupu v súlade s bežnými trhovými podmienkami pri jednotlivých transakciách v rámci projektu Patrónka.

V nadväznosti na poskytnutie selektívnej hospodárskej/ekonomickej výhody môže konkrétne opatrenie pomoci narušiť hospodársku súťaž alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže, ak sa ním môže zlepšiť konkurenčné postavenie príjemcu v porovnaní s inými podnikmi, s ktorými súťaží. Opatrenie pomoci zároveň posilňuje postavenie podniku v porovnaní s inými podnikmi, ktoré si konkurujú v obchode Únie a tento obchod sa týmto musí považovať za ovplyvnený pomocou.

Z hľadiska pravidiel štátnej pomoci sa narušenie hospodárskej súťaže vo všeobecnosti pokladá za existujúce vtedy, keď je poskytnutá finančná výhoda podniku v liberalizovanom odvetví, v ktorom existuje alebo môže existovať hospodárska súťaž. Podľa nášho názoru, na to, aby sa poskytnutie pomoci v rámci projektu Patrónka považovalo za narúšajúce hospodársku súťaž je postačujúce, že pomoc poskytuje príjemcovi ekonomické zvýhodnenie, ako je uvedené vyššie, ako aj tým, že ho oslobodzuje od výdavkov, ktoré by inak musel vynaložiť pre realizáciu jednotlivých transakcií v kontexte projektu Patrónka v rámci vykonávania svojej hospodárskej činnosti.

Pokiaľ ide o vplyv na obchod medzi členskými štátmi, v rámci žiadosti sa poukazuje na miestny charakter činnosti CAM a DF. Ako sa uvádza v žiadosti, činnosti DF v rámci poskytnutej nehnuteľnosti majú zo svojej podstaty výhradne miestny, resp. regionálny charakter, činnosť DF v rámci daného zázemia v areáli Patrónka je zameraná na podporu mladých talentov prioritne zo samotného regiónu čo vylučuje, že by táto činnosť mala mať dopad na obchod medzi členskými štátmi EÚ.

Ako sa uvádza v žiadosti, vo vzťahu ku CAM, vzhľadom na charakter subjektu, t. j. školského zariadenia pre predprimárne, primárne až stredoškolské vzdelanie je vylúčené, aby mohlo ísť o činnosť, ktorá by mala mať vplyv na cezhraničný obchod a ovplyvňovať trh medzi členskými štátmi EÚ, nakoľko táto činnosť má zo svojej podstaty miestny, nanajvýš regionálny charakter.

V tomto smere má BSK za to, že uzatvorenie zmluvných vzťahov vyplývajúcich z uznesenia zastupiteľstva BSK č. uznesenia č. 370/2021 z 11.6.2021 nepredstavuje štátnu pomoc.

Pokiaľ ide o lokálny charakter konkrétneho opatrenia pomoci, ako možnosti preukázania nesplnenia jedného z kritérií testu štátnej pomoci, a to kritéria vplyvu na obchod medzi členskými štátmi, dovoľujeme si uviesť, že lokálny charakter je potrebné vždy posúdiť samostatne v každom jednotlivom prípade a zohľadniť osobitosti každého prípadu. Platí, že ak finančná pomoc posilňuje postavenie podniku v porovnaní s inými podnikmi, ktoré si konkurujú v obchode v rámci Únie, tento obchod sa musí považovať za ovplyvnený pomocou.

V prípade lokálneho charakteru je potrebné preukázať a mať k dispozícii dokumentáciu, ktorá ho potvrdzuje, napr. vo forme štatistických údajov, prieskumov trhu, podkladov týkajúcich sa existujúcich opatrení pomoci, analýzou, vyhláseniami žiadateľa a inými relevantnými dokumentmi.

Európska komisia sa vo svojich rozhodnutiach, v ktorých dospela k záveru, že nie je splnené kritérium vplyvu na obchod medzi členskými štátmi, zamerala najmä na nasledovné skutočnosti:

- príjemca dodáva tovar alebo služby v obmedzenej oblasti v rámci členského štátu,
- neexistuje pravdepodobnosť, že by príjemca prilákal zákazníkov z iných členských štátov,
- nedá sa predpokladať, že by opatrenie malo viac než len okrajový vplyv na podmienky cezhraničných investícií alebo usadenie sa.

Dovoľujeme si uviesť, že podľa nášho názoru, nie je v rámci žiadosti pre projekt Patrónka dostatočne preukázaný lokálny charakter opatrenia pomoci. V prípade projektu Patrónka ide o vykonávanie činností v regióne, ktorý by bolo možné považovať za cezhraničný región (blízkosť hranice iných členských štátov), a tak naplnenie lokálneho charakteru opatrení pomoci môže byť viac spochybniteľné. Zároveň z informácií uvedených v žiadostí nevyplýva, že v predmetnom regióne nemožno predpokladať existenciu konkurencie pre CAM a/alebo DF zo strany zahraničných subjektov. Prípadnú existenciu lokálneho charakteru opatrenia pomoci je v tomto kontexte potrebné preukazovať komplexnými informáciami a doložiť dokumentáciou, ktorá by potvrdzovala lokálny charakter opatrenia pomoci a to aj vo vzťahu k potenciálnym dopadom opatrenia na podmienky cezhraničných investícií a možnosti usadenia sa. Výhoda z verejných zdrojov poskytnutá podniku, ktorý poskytuje len miestne alebo regionálne služby a neposkytuje žiadne služby mimo svojho štátu pôvodu, môže mať vplyv na obchod medzi členskými štátmi, ak by tieto služby mohli poskytovať aj podniky z iných členských štátov (i vzhľadom na právo usadiť sa) a daná možnosť nie je len hypotetická.

V danom prípade ide o vybudovanie moderného sociálno-kultúrno-vzdelávacieho centra. Príklady odporúčaných kritérií lokálneho charakteru pre sociálne a kultúrne činnosti sú bližšie uvedené v metodickom usmernení koordinátora pomoci „Metodické usmernenie - Prípady nepodliehajúce pravidlám v oblasti štátnej pomoci“, ktoré je k dispozícii na webovom sídle http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2015/05/metodicke-usmernenie_-nehospodarska-cinnost.pdf.

Pokiaľ ide o odporúčané kritériá lokálneho charakteru pre oblasť poskytovania vzdelávania, je potrebné poskytnutie komplexných informácií so zameraním na hlavný zdroj financovania príjemcu pomoci, či podnik prijímajúci výhodu produkuje produkt/službu, ktorý je predmetom obchodu medzi členskými štátmi, akým finálnym zákazníkom daný produkt/služba smeruje (a či nie sú zahraničnými rezidentmi), vzdialenosť príslušného podniku od hraníc s niektorými členskými štátmi, možnosť cezhraničných investícií podnikov z iných členských štátov, či je príjemca podpory súčasťou skupiny podnikov pôsobiacich v celej SR a v iných členských štátoch, a pod.

V tejto súvislosti by sa malo odôvodnenie lokálneho charakteru sústrediť tiež na štruktúru študentov príjemcu pomoci, záujem o štúdium zo strany slovenských študentov, podiel zahraničných študentov, štruktúru pedagógov, prípadné umiestnenie príjemcu pomoci vo významných rebríčkoch zahraničných ratingových agentúr zameraných na vzdelávacie inštitúty, ako je príjemca pomoci, uvedenie, či ide o medzinárodne uznávanú a v zahraničí známu vzdelávaciu inštitúciu. Predmetné informácie by sa mali týkať situácie pred a po realizácii projektu Patrónka.

Vyhodnotenie lokálneho charakteru je potrebné zamerať aj na samotné sociálno-kultúrno-vzdelávacie centrum, ktorá má byť predmetom projektu Patrónka z hľadiska pravdepodobného záujmu zo strany zahraničných investorov o realizáciu takéhoto projektu (aj vďaka výhodám poskytnutým zo strany BSK), či bol zaznamenaný záujem zo strany iných investorov o rekonštrukciu areálu v rámci projektu Patrónka, a či financovanie projektu Patrónka by mohlo mať len zanedbateľný, resp. okrajový účinok na vnútorný obchod medzi členskými štátmi. Následne vyhodnotiť komplexnosť informácií týkajúcich sa poskytovania služieb centra, štruktúry návštevníkov centra, existencie/neexistencie prilákania návštevníkov z iných členských štátov, vplyvu činnosti centra na podmienky cezhraničných investícií alebo usadenie sa.

V zmysle časti E ods. g) uznesenia č. 370/2021 z 11.6.2021 je podmienkou podpisu všetkých zmlúv zo strany BSK stanovisko príslušného orgánu, ktorým bude potvrdené, že úkonmi podľa tohto uznesenia nejde o poskytnutie štátnej pomoci alebo o nedovolené poskytnutie štátnej pomoci pre CAM a/alebo DF.

Ako sme, vychádzajúc z poskytnutých podkladov, uviedli vyššie, v rámci projektu Patrónka nie je možné vylúčiť vykonávanie hospodárskej činnosti v súlade s článkom 107 ods. 1 ZFEÚ. Z hľadiska kritérií testu štátnej pomoci ide v danom prípade o poskytnutie verejných zdrojov a pripísateľnosť opatrenia pomoci BSK, pričom v rámci projektu Patrónka nie je možné vylúčiť poskytnutie selektívnej ekonomickej výhody v prospech CAM a DF a možné potenciálne narušenie hospodárskej súťaže alebo hrozbu narušenia hospodárskej súťaže. Pokiaľ ide o kritérium vplyvu na obchod medzi členskými štátmi uvádzame, že predloženými informáciami nebol dostatočne preukázaný lokálny charakter opatrenia pomoci v rámci projektu Patrónka.

Vychádzajúc z vyhodnotenia testu štátnej pomoci a v kontexte časti E ods. g) uznesenia č. 370/2021 z 11.6.2021 sa domnievame, že v prípade projektu Patrónka nie je možné vylúčiť poskytnutie štátnej pomoci v zmysle ustanovenia článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Ako sme uviedli, prípadný lokálny charakter projektu Patrónka vyžaduje preukázanie komplexnejšími informáciami s predložením dokumentácie, ktorá by potvrdzovala lokálny charakter opatrenia pomoci.

Z hľadiska prípadnej zlučiteľnosti štátnej pomoci pre projekt Patrónka s vnútorným trhom a možnej výnimky z notifikačnej povinnosti podľa osobitných predpisov pre skupinové výnimky uvádzame, že v danom prípade ide o komplexné opatrenie s viacerými účelmi pomoci a v tomto smere, podľa nášho názoru, nie je možné opatrenia pomoci v rámci projektu Patrónka podradiť pod konkrétny účel podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014 z 17.6.2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy v platnom znení. Sme toho názoru, že v danom prípade nie je možné uplatniť ani výnimku podľa osobitných predpisov pre poskytovanie služieb vo verejnom záujme vychádzajúc z definície a osobitostí služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme.

Vzhľadom na uvedené, pre projekt Patrónka odporúčame prednotifikáciu tohto projektu ako celku (vrátane jednotlivých opatrení pomoci Európskej komisii. Prednotifikácia projektu Patrónka je možná aj v prípade existencie pochybností a potreby „odsúhlasenia“ lokálneho charakteru zo strany Európskej komisie.

Záverom uvádzame, že predmetné vyjadrenie nepredstavuje stanovisko koordinátora pomoci. V zmysle zákona č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci) je koordinátor pomoci oprávnený vydávať stanovisko len v prípadoch poskytnutia pomoci v zmysle § 8 ods. 2 alebo ods. 3 predmetného zákona. Predmetné vyjadrenie sa poskytuje v

rámci § 2 ods. 2 zákona o štátnej pomoci, v zmysle ktorého zabezpečuje koordinátor pomoci konzultačnú a metodickú činnosť.

S pozdravom

(elektronický podpis)
Tibor Menyhart
predseda